

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/24/2024
Identifikačné číslo spisu:	4120011546
Dátum vydania rozhodnutia:	24.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4120011546.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Kostolanskej a členov senátu JUDr. Petra Kaňu a JUDr. Jozefa Šutku na neverejnom zasadnutí s následným verejným vyhlásením rozsudku konanom 24. septembra 2025 v Bratislave, v trestnej veci obvineného J. R. pre pokračovací zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvineného J. R. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo 17. októbra 2023, sp. zn. 1To/90/2023 v spojení s rozsudkom Okresného súdu v Nitre zo 14. marca 2023, sp. zn. 1T/90/2020, takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, uznesením Krajského súdu v Nitre zo 17. októbra 2023, sp. zn. 1To/90/2023,

bol porušený zákon

v ustanovení § 168 ods. 1 Trestného poriadku

v neprospech obvineného J. R..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku z r u š u j e sa uznesenie Krajského súdu v Nitre zo 17. októbra 2023, sp. zn. 1To/90/2023.

Zrušuje sa aj rozsudok Okresného súdu v Nitre zo 14. marca 2023, sp. zn. 1T/90/2020, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku s a p r i k a z u j e Okresnému súdu v Nitre, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd v Nitre (ďalej tiež „súd I. stupňa“) rozsudkom zo 14. marca 2023, sp. zn. 1T/90/2020,

uznal obvineného J. R. (ďalej tiež „obvinený“) za vinného z pokračovacieho zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

„po tom, čo sa prostredníctvom zoznamovacej webovej stránky www.badoo.com zoznámil s poškodenou Mgr. S. U., ktorej tvrdil, že je podnikateľ v oblasti stavebníctva a privyrába si aj kúpou a predajom áut, v období odo dňa 12.10.2018 do dňa 18.12.2018 na rôznych miestach v Bratislave a v Nitre pod zámienkou rôznych skutočností v úmysle získať pre seba finančné prostriedky vylákal od poškodenej Mgr. S. U. finančnú hotovosť tak, že

- dňa 12.10.2018 v poobedných hodinách zaslal poškodenej MMS správu s fotografiou z pohotovosti, na ktorej mal poranenú hlavu a infúziu, pričom jej tvrdil, že mal nehodu a následne pri osobnom stretnutí jej uviedol, že sa stal obeťou fyzického útoku, pri ktorom mu bola odcudzená finančná hotovosť vo výške 60.000,- eur, ktorú musí vrátiť, tak mu poškodená postupne vybrala hotovosť z jej účtu vo VÚB banke, a. s. v Bratislave dňa 12.10.2018 sumu vo výške 2.000,- eur, dňa 13.10.2018 sumu vo výške 2.000,- eur, dňa 23.10.2018 sumu vo výške 3.000,- eur a dňa 25.10.2018 sumu vo výške 3.000,- eur, pričom jej dňa 13.10.2018 obžalovaný predložil úradne overený doklad, z ktorého vyplývalo, že má v jeho prospech blokovanú čiastku vo výške cca 250.000,- eur, čím ubezpečoval poškodenú, aby si o ňom nemyslela nič zlé, že peniaze má, ale teraz je vo finančnej tiesni a peniaze jej čoskoro vráti,

- dňa 02.11.2018 v Bratislave vylákal sumu vo výške 10.000,- eur, ktorú poškodená vybrala z jej účtu vo VÚB banke, a. s. v Bratislave pod zámienkou, že vie peniaze otočiť, takto zarobiť a požičané peniaze jej vráti, pričom tomu predchádzala hádka medzi poškodenou Mgr. S. U. a obžalovaným kvôli tomu, že si poškodená písala s iným mužom cez aplikáciu Whats App, za čo sa cítila vinná a čo obžalovaný využil na získanie finančnej hotovosti,

- dňa 03.11.2018 v Bratislave vylákal od poškodenej sumu vo výške 1.500,- eur pod zámienkou opravy jeho auta, pričom prišiel za poškodenou, ktorej tvrdil, že má nabúrané auto a nedá sa na ňom poriadne jazdiť a následne na opravu auta vylákal od poškodenej dňa 4.11.2018 v Bratislave sumu vo výške 1.000,- eur a dňa 5.11.2018 v Bratislave sumu vo výške 1.500,- eur,

- dňa 12.11.2018 počas obeda volal poškodenej, že potrebuje súrne poslať jeho známemu na ním určený účet sumu vo výške 800,- eur ako zálohu na nešpecifikovaný tovar, pričom jej tvrdil, že je obchodne na východe a tak poškodená vložila dňa 12.11.2018 v Bratislave sumu vo výške 800,- eur na účet, ktorý jej nadiktoval a to na účet vedený v Y., a.s. č. ú. Y., čo však bol účet jeho dcéry S. R.,

- dňa 16.11.2018 sa poškodená a obžalovaný dohodli, že obžalovaný pre poškodenú vybaví kúpu motorového vozidla a to motorové vozidlo zn. Volkswagen Golf, ktoré malo byť zakúpené od H. F. vo výške cca 6.000,- eur až 7.000,- eur, za týmto účelom poškodená odovzdala v Nitre obžalovanému na zakúpenie uvedeného motorového vozidla sumu 8.700,- eur vo viacerých splátkach a to dňa 16. 11. 2018 v sumu vo výške 3.000,- eur, dňa 19.11.2018 sumu vo výške 2.000,- eur, dňa 20.11.2018 sumu vo výške 1.700,- eur a dňa 22.11.2018 sumu vo výške 2.000,- eur, avšak auto nekúpil a peniaze poškodenej nevrátil,

- dňa 04.12.2018 na žiadosť obžalovaného pod príslubom spolužitia a pod zámienkou kúpy rodinného domu v Nitre si poškodená dňa 04.12.2018 vybavila vo VÚB banke, a.s. v Bratislave na svoje meno spotrebný úver vo výške 10.000,- eur, pričom sumu vo výške 4.000,- eur poškodená vložila na svoju pracovnú kartu za účelom vyrovnania debetu a zvyšnú sumu vo výške 6.000,- eur odovzdala v Bratislave obžalovanému, ktorému keď povedala, že do Nitry bývať nepôjde, tak jej povedal, že dom kúpi, následne predá a na tom zarobí a jej vráti všetky peniaze,

- dňa 08.12.2018 v Nitre poškodená pod zámienkou kúpy a dovozu auta z Nemecka odovzdala obžalovanému sumu vo výške 300,- eur, 800,- eur a 2.000,- eur, pričom jej uvádzal, že mu na kúpu auta chýba 3.100,- eur, ktoré potrebuje doložiť a uisťoval ju, že keď auto predá, ihneď jej peniaze vráti,

- dňa 18.12.2018 v Nitre mu poškodená pod zámienkou opravy auta, ktoré kúpil v Nemecku, odovzdala sumu vo výške 3.300,- eur, pričom jej uvádzal, že na aute sa pokazilo svetlo a bez opravy svetla auto nebude môcť predať a vyplatiť ju, pričom vedel, že poškodenej Mgr. S. U. vzhľadom k jeho finančnej situácii a dosahovaným príjmom nevráti požičané finančné hotovosti a vedel, že nikdy nebol obeťou fyzického útoku, počas ktorého by mu bola odcudzená suma 60.000,- eur, nezakúpi a ani nevybaví osobné motorové vozidlo pre poškodenú, peniaze nepoužije na opravu auta a ani nenadobudne do vlastníctva žiadnu nehnuteľnosť, peniaze minul pre vlastnú potrebu a doposiaľ ich napriek viacerým výzvam poškodenej nevrátil, čím poškodenej Mgr. S. U., trvale bytom D. K. č. XXX spôsobil škodu v

celkovej výške 45.900,- Eur".

Podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona súd I. stupňa, nezistiac poľahčujúce okolnosti podľa § 36 Trestného zákona a priťažujúce okolnosti podľa § 37 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona uložil obvinenému trest odňatia slobody vo výmere 3 roky.

Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona, s poukazom na § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona výkon uloženého trestu obvinenému podmienene odložil a zároveň uložil probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe. Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona súd I. stupňa ustanovil obvinenému skúšobnú dobu na 5 rokov.

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona a § 51 ods. 4 písm. d) Trestného zákona súd I. stupňa uložil obvinenému povinnosť spočívajúcu v príkaze nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu vo výške 45.900,- Eur poškodenej Mgr. S. U..

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona a § 51 ods. 4 písm. f) Trestného zákona súd I. stupňa uložil obvinenému povinnosť spočívajúcu v príkaze písomne sa ospravedlniť poškodenej Mgr. S. U..

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona a § 51 ods. 4 písm. k) Trestného zákona súd I. stupňa uložil obvinenému povinnosť spočívajúcu v príkaze zamestnať sa a preukazovať zdroje svojho príjmu probačnému a mediačnému úradníkovi, a to vždy k prvému dňu kalendárneho polroka po právoplatnosti rozhodnutia.

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona a § 51 ods. 4 písm. j) Trestného zákona súd I. stupňa uložil obvinenému povinnosť spočívajúcu v príkaze podrobiť sa v skúšobnej dobe psychoterapii alebo zúčastniť sa na psychologickom poradenstve zameranom predovšetkým na rešpektovanie noriem spoločnosti, ich dodržiavanie a predchádzanie návratu k páchaniu trestnej činnosti.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenej Mgr. S. U. spôsobenú škodu vo výške 45.900,- Eur.

Krajský súd v Nitre (ďalej tiež „odvolací súd“) uznesením zo 17. októbra 2023, sp. zn. 1To/90/2023 (ďalej tiež „napadnuté uznesenie“), odvolanie obvineného J. R. podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Mgr. Martina Vranoviča, advokáta so sídlom v Šali, dovolanie písomným podaním doručeným súdu I. stupňa 5. februára 2024, z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku poukázal na ustálenú judikatúru, podľa ktorej porušenie práva na obhajobu v zmysle uvedeného ustanovenia zahŕňa aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej tiež ako „Dohovor“).

Naplnenie uvedeného dovolacieho dôvodu odôvodnil jednostrannosťou rozhodnutí súdov nižších inštancií, ktoré vychádzali výlučne z výpovede poškodenej. Jej výpovedi súdy bezvýhradne uverili bez toho, aby ju porovnali s inými dôkazmi, ktoré jej tvrdeniam odporovali. Poukázal najmä na obsah SMS komunikácie medzi ním a poškodenu, na zápisnicu o jej výsluchu z 18. decembra 2019 vyhotovenú na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Senci, ako aj na výpovede ďalších svedkov. Tieto dôkazy podľa jeho názoru výrazne spochybňovali vierohodnosť výpovede poškodenej, avšak súdy ich pri rozhodovaní neopodstatnene opomenuli. Napriek zneniu § 168 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré ukladá súdu povinnosť vysporiadať sa so všetkými vykonanými dôkazmi, vrátane dôkazov odporujúcich navzájom, a v súvislosti s nimi uviesť úvahy, ktorými sa pri ich hodnotení riadil, súd I. stupňa si túto zákonnú povinnosť nesplnil, a jeho pochybenie nebolo napravené ani rozhodnutím odvolacieho súdu.

Jednostrannosť a nepresvedčivosť rozhodnutí súdov obvinený namietal aj z dôvodu selektívneho prístupu k hodnoteniu obsahu SMS komunikácie. Súdy totiž neprihliadli na tú časť komunikácie medzi ním a poškodenu, ktorú obhajoba opakovane zdôrazňovala v záverečnej reči pred súdom prvej

inštancie, ako aj v rámci konania pred odvolacím súdom, a ktorá mala potenciálne zásadný význam pre posúdenie vierohodnosti výpovede poškodenej. Konkrétne išlo o časť komunikácie, z ktorej podľa obhajoby vyplývalo, že k osobným stretnutiam medzi obvineným a poškodenou v dňoch, kedy malo dôjsť k odovzdaniu finančných prostriedkov, v skutočnosti nedošlo.

Výpoveď poškodenej predstavovala jediný priamy dôkaz svedčiaci o vine obvineného. Napriek tomu súdy nižších inštancií nepristúpili k jej dôslednému vyhodnoteniu, a to ani v kontexte ostatných vykonaných dôkazov. Výpoveď poškodenej pritom vykazovala viaceré rozpory, a to nielen vo vzťahu k výpovedi obvineného, ale aj k svedeckým výpovediam ďalších osôb a obsahu listinných dôkazov, ktoré boli v konaní vykonané. Obvinený zároveň poukázal na priamy osobný a majetkový záujem poškodenej na výsledku trestného konania, keďže si voči nemu uplatnila nárok na náhradu škody vo výške 45 900 eur.

Na podporu svojej argumentácie odkázal na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky, konkrétne na nálezy sp. zn. I. ÚS 520/16 a sp. zn. II. ÚS 3044/22, v ktorých sa zdôrazňuje povinnosť všeobecných súdov v prípadoch postavených na situáciách typu „tvrdenie proti tvrdeniu“, pristupovať k hodnoteniu dôkazov a vyvodzovaniu skutkových záverov s mimoriadnou obozretnosťou a dôslednosťou.

Podľa nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 520/16: „S ohľadom na princíp prezumpcie neviny a práva na spravodlivý proces potom rozhodne nemožno akceptovať uznanie viny obvineného za situácie, keď jediným priamym dôkazom proti nemu je výpoveď svedka, u ktorého a priori nemožno vylúčiť akýkoľvek záujem na výsledku konania, pričom svedecká výpoveď je posúdená ako vierohodná iba s odôvodnením, že bola podaná pod hrozbou sankcie v prípade krivej výpovede“.

V uvedenom kontexte podotkol, že v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa, konkrétne na strane 16, súd I. stupňa konštatoval, že poškodená pod prisahou vypovedala rovnako v súdnom konaní ako aj v prípravnom konaní, pričom osobitne zdôraznil, že išlo o výpoveď pod prisahou, teda s poučením o trestnoprávnej zodpovednosti za krivú výpoveď.

Odvolací súd sa s uvedenými námietkami, ktoré boli obvineným uplatnené tak v záverečnej reči jeho obhajcu, ako aj na verejnom zasadnutí konanom 17. októbra 2023, náležitým spôsobom nevysporiadal. Zároveň nenapravil ani pochybenia súdu prvej inštancie, ktorý nevyhodnotil vzájomne si odporujúce dôkazy v súlade so zákonom, a nepristúpil k ich komplexnému a presvedčivému posúdeniu, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ako aj porušeniu § 168 ods. 1 Trestného poriadku.

Porušenie práva na obhajobu obvinený namietal aj z dôvodu nerešpektovania procesných pravidiel zakotvených v Trestnom poriadku, ktoré mu zaručujú právo na efektívne uplatňovanie obhajoby, najmä v štádiu vykonávania dôkazov. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že išlo o vykonávanie dôkazov kľúčového významu pre posúdenie jeho viny. Na predmetné procesné pochybenia zo strany súdu I. stupňa nereagoval ani odvolací súd, ktorý ich žiadnym spôsobom nezohľadnil, ani neprijal opatrenia smerujúce k náprave vzniknutej situácie.

Obvinený namietal najmä spôsob, akým bol vykonaný výsluch poškodenej na hlavnom pojednávaní 16. septembra 2021. Po ukončení výsluchu zo strany prokurátora súd umožnil klást' otázky obhajcom obvineného a splnomocnenej zástupkyňi poškodenej, avšak obvinený sám nebol súdom výslovne vyzvaný na kladenie vlastných otázok. Tým mu bola neprípustne obmedzená možnosť na efektívnu obhajobu porušením § 261 ods. 3 Trestného poriadku. Zároveň mu nebol poskytnutý priestor na uplatnenie obhajobného práva vyjadriť sa k vykonanému výsluchu poškodenej, čím bolo porušené aj ustanovenie § 271 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 34 Trestného poriadku.

Súd zároveň obvinenému neumožnil vyjadriť sa ani k rozsiahlemu súboru listinných dôkazov, ktoré boli vykonané na hlavnom pojednávaní 8. novembra 2022. Išlo o značný objem listinných dôkazov, začínajúc na č. 1. 7 až č. 1. 713, stovky strán dokumentácie, ktorej obsah mal podľa obvineného taktiež

zásadný význam pre posúdenie jeho viny. Poukázal pri tom opätovne na znenie § 271 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého mu mal byť po vykonaní každého jednotlivého dôkazu poskytnutý primeraný priestor na vyjadrenie sa. Tento procesný nedostatok, ktorý znamenal porušenie jeho práva na obhajobu, však odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nijako nereflektoval.

Časť záverov o vine obvineného vychádzala aj z výpovede svedka H. F., voči ktorej obvinený namietal, že výsluch bol vykonaný v rozpore s § 2 ods. 10 Trestného poriadku a § 2 ods. 14 Trestného poriadku, keďže nebolo dodržané právo na spravodlivé konanie a zásada rovnosti strán. Na hlavnom pojednávaní 2. decembra 2022 výsluch svedka nevykonával prokurátor ale súd, a to napriek tomu, že obvinený aj prokurátor súhlasili s prečítaním zápisnice z prípravného konania. Obvinený sa preto hlavného pojednávania nezúčastnil, keďže oprávnené predpokladal, že výsluch svedka nebude vykonaný osobne.

K týmto námietkam sa však odvolací súd vyjadril len stručne, keď konštatoval, že obvinený bol počas celého konania zastúpený dvoma obhajcami, ktorých povinnosťou bolo zabezpečiť ochranu jeho práv a oprávnených záujmov. Zároveň uviedol, že v zápisniciach z hlavných pojednávanií nezistil žiadny bezprostredný odraz pochybení týkajúcich sa spôsobu vedenia výsluchov. Takto formulované odôvodnenie však obvinenému neposkytlo konkrétnu odpoveď na jeho námietky, a nijakým spôsobom nešpecifikovalo, ktoré z jeho námietok boli týmto vyjadrením vlastne posúdené alebo zohľadnené.

Podľa obvineného skutočnosť, že počas konania mal k dispozícii dvoch obhajcov, nemôže ospravedlniť nesprávne vedenie hlavného pojednávania zo strany súdu, ani slúžiť ako dôvod na obmedzenie jeho práva na aktívnu obhajobu. Práva garantované § 261 ods. 3 a § 271 ods. 1 Trestného poriadku predstavujú výlučne osobné práva obvineného, ktorých výkon nemožno nahradiť ani obmedziť samotnou prítomnosťou či činnosťou obhajcov. Právo obvineného osobne sa vyjadriť ku každému vykonanému dôkazu je neoddeliteľnou súčasťou ústavne garantovaného práva na obhajobu, a musí byť zabezpečené priamo jemu.

K tvrdeniu odvolacieho súdu, že v zápisniciach z hlavného pojednávania nenašiel bezprostredný odraz uvádzaných pochybení, poznamenal, že Trestný poriadok neukladá žiadnu povinnosť uplatniť námietky voči procesnému postupu súdu prvej inštancie už počas hlavného pojednávania pred týmto súdom. Na to, aby boli tieto námietky považované za riadne uplatnené, postačuje, aby ich obvinený uviedol do skončenia odvolacieho konania pred odvolacím súdom v zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku, pokiaľ mu boli tieto skutočnosti v tom čase známe.

Ďalej namietal, že súd I. stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia opomenul uviesť dôvody, pre ktoré nevyhovel jeho návrhu na vykonanie výsluchu svedkyne P. J.. Výpoveď tejto svedkyne mala slúžiť na preukázanie totožnosti osoby, ktorá prejavila záujem o kúpu motorového vozidla značky Volkswagen Golf. Napriek tomu, že § 168 ods. 1 Trestného poriadku ukladá súdu povinnosť jasne uviesť v odôvodnení rozsudku dôvody, pre ktoré nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov, táto povinnosť zo strany prvostupňového súdu nebola splnená. Predmetný dôkaz mal pritom zásadný význam pre spochybnenie vierohodnosti skutkových tvrdení poškodenej. Tento procesný nedostatok nebol odstránený ani odvolacím súdom, ktorý sa nevyjadril k námietke obvineného o absencii odôvodnenia nevykonania výsluchu svedkyne P. J. v rozsudku Okresného súdu Nitra, a ani sám neposkytol žiadne zdôvodnenie nevypočutia svedkyne, čím došlo k porušeniu § 168 ods. 1 Trestného poriadku, čl. 6 ods. 1, ods. 3 Dohovoru.

Ďalej obvinený namietal, že skutková veta vo výrokovej časti rozsudku súdu prvej inštancie týkajúca sa prvého a šiesteho čiastkového útoku neobsahuje uvedenie miesta a času odovzdania finančných prostriedkov. Týmto spôsobom nie sú uvedené čiastkové útoky riadne vymedzené, čo zasahuje do jeho práva na obhajobu a zároveň predstavuje porušenie práva na spravodlivé súdne konanie. Pri predmetnom trestnom čine totiž rozsudok súdu I. stupňa uvádza len deň, kedy poškodená vykonala výber finančných prostriedkov z bankomatu, no nešpecifikuje, kedy boli tieto finančné prostriedky skutočne odovzdané obvinenému. Obvinený poukázal na tento nedostatok ako na nedostatočné a nepresné určenie skutkových okolností, ktoré viedlo k porušeniu viacerých procesných ustanovení Trestného poriadku, konkrétne § 206 ods. 3 Trestného poriadku, § 235 písm. c) Trestného poriadku a § 199 ods. 3

Trestného poriadku.

Okrem toho zdôraznil, že súdy prvej aj druhej inštancie opomenuli podstatnú námietku, ktorou spochybňoval vierohodnosť poškodenej a okolnosti podania trestného oznámenia. Sama poškodená počas konania priznala, že trestné oznámenie podala až po kontakte s osobou Q. U., ktorá bola podľa listinných dôkazov predložených obhajobou voči obvinenému dlhodobo negatívne zaujatá. Táto osoba už predtým viackrát neúspešne podala trestné oznámenia na jeho osobu, čo svedčí o jej účelovom konaní. Uvedené závery potvrdzuje aj uznesenie Krajského súdu v Nitre z 17. marca 2022, sp. zn. 4To/7/2022, v ktorom súd výslovne konštatoval spornosť výpovede svedkyne Q. U., a to nielen z hľadiska jej vierohodnosti, ale aj z hľadiska nestrannosti vo vzťahu k poškodenému i k obvinenému.

Uvedené skutočnosti podľa obvineného vytvárajú ucelený obraz o dlhodobom a systematickom úsilí Q. U. uškodiť mu prostredníctvom využívania úradných mechanizmov, a to najmä formou opakovaného podávania trestných oznámení, účelového svedectva či podnecovania iných osôb k podaniu trestného oznámenia voči jeho osobe. Aj v predmetnej veci sa podľa názoru obvineného uvedená osoba aktívne podieľala na motivovaní poškodenej, aby podala trestné oznámenie.

Obvinený poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu I. stupňa, podľa ktorého:

„...Z výsluchu poškodenej považoval súd za preukázané, že obžalovaný predstieral okolnosti, ktoré neboli v súlade so skutočným stavom veci, predstavil sa poškodenej ako J. F., prezentoval sa ako majetný podnikateľ v oblasti stavebnej firmy a v oblasti sprostredkovania predaja motorových vozidiel, pričom z oboznámených listinných dôkazov...bol preukázaný opak...a v neposlednom rade bol zadĺžený". (str. 12-13 rozsudku súdu I. stupňa).

V tejto súvislosti obvinený osobitne zdôraznil, že súčasťou spisového materiálu bola aj kompletná SMS komunikácia medzi ním a poškodenou, ktorá dokumentuje celé obdobie ich vzájomného kontaktu. Z obsahu tejto komunikácie jednoznačne vyplýva, že poškodená ho opakovane oslovovala výlučne menom J. (už v správe z 12. októbra 2018), a v žiadnom prípade nepoužila meno J.. Napriek tejto zjavnej skutočnosti súdy túto okolnosť pri hodnotení dôkazov úplne opomenuli a neprihliadli na ňu ani ako na relevantnú námietku spochybňujúcu vierohodnosť výpovede poškodenej. S touto námietkou sa súdy žiadnym spôsobom nevysporiadali.

SMS komunikácia zároveň preukazovala výrazný nesúlad medzi zisteným skutkovým stavom a obsahom spisu, čo obvinený vnímal ako zásah do svojho práva na spravodlivé súdne konanie. Súdy nevykonali riadne a starostlivé hodnotenie vzájomne si odporujúcich dôkazov, pričom v rozhodnutiach oboch inštancií absentuje akákoľvek konkrétna úvaha o tom, ako boli tieto rozpory vysporiadané. Takýmto postupom súdy porušili § 168 ods. 1 Trestného poriadku. Súčasne poukázal na skutkový záver okresného súdu, podľa ktorého mal byť v čase údajného spáchania skutku zadĺžený, ktorý nie je podľa obvineného dostatočne podložený dôkazmi obsiahnutými v spise. Súd nedisponoval žiadnymi relevantnými dôkazmi na podporu tohto záveru, čo opätovne potvrdzuje závažný rozpor medzi skutkovými zisteniami a obsahom spisu, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Krajský súd v Nitre sa s touto podstatnou námietkou nijakým spôsobom nevysporiadal.

Okresný súd Nitra pri uznaní jeho viny vychádzal aj z listinných dôkazov, konkrétne výpisov z bankového účtu predložených poškodenou. Už v rámci záverečnej reči jeho obhajcu, ako aj v odvolacom konaní namietal, že z týchto bankových výpisov vôbec nevyplýva, že finančné prostriedky, ktoré poškodená vybrala z účtu, mu boli aj skutočne odovzdané. Zároveň z predmetných výpisov, ako ani z iných dôkazov vykonaných v trestnom konaní (vrátane SMS komunikácie medzi obvineným a poškodenou) nevyplývala žiadna konkrétna transakcia, ktorá by potvrdzovala prevod finančných prostriedkov od poškodenej v prospech jeho osoby.

Podľa obvineného predmetná SMS komunikácia nielenže nepodporovala verziu udalostí prezentovanú poškodenou, ktorú však súdy považovali za hodnovernú, ale v mnohých ohľadoch ju naopak výrazne spochybňovala. Osobitne poukázal na obsah správ z obdobia september - december 2018, z ktorého nevyplýva žiadna jeho žiadosť adresovaná poškodenej o poskytnutie finančných prostriedkov, ktoré sú

predmetom obžaloby a skutkovej vety výroku rozsudku súdu I. stupňa. Naopak, celkový kontext tejto komunikácie podľa neho významne naruša dôveryhodnosť tvrdení poškodenej, týkajúcich sa údajného poskytnutia pôžičiek. Napriek tomu sa súdy s obsahom týchto dôkazov náležite a dostatočne nevysporiadali.

Opis prvého čiastkového útoku, ako ho uviedol súd prvej inštancie, obsahoval viacero nepresností, nereflektoval reálne zistený skutkový stav a nebol podložený žiadnym konkrétnym dôkazom. Podľa súdu mal obvinený poškodenú úmyselne uviesť do omylu zaslaním fotografie z pohotovosti a tvrdením o fyzickom napadnutí, aby od nej vylákal peniaze. Obvinený však poukázal na to, že takáto fotografia sa vo vyšetrovacom spise nenachádza a chýba akýkoľvek dôkaz, ktorý by túto verziu potvrdzoval.

Súčasne v rozsudku súdu I. stupňa bolo ďalej uvedené, že mal poškodenej 13. októbra 2018 predložiť úradne overený doklad, ktorý mal dokazovať, že v jeho prospech boli blokové finančné prostriedky vo výške 250 000 eur. Na základe tohto dokladu mal poškodenú ubezpečovať, aby nemala obavy, že disponuje finančnými prostriedkami, hoci sa v čase spáchania skutku nachádzal vo finančnej tiesni, a peniaze jej čoskoro vráti. V súvislosti s exekučným dokladom poškodená súčasne tvrdila, že sa jej obvinený predstavil pod nepravou identitou ako J. F.. Obvinený bol presvedčený, že práve na základe tejto výpovede si súd prvej inštancie vyvodil záver, že predstieral okolnosti nezodpovedajúce skutočnosti. Zároveň však poukázal na skutočnosť, že sama poškodená vo svojej výpovedi uviedla, že si nevšimla, či sa tento dokument vôbec vzťahoval na jeho osobu alebo nie. Napriek tomu si súd prvej inštancie osvojil verziu, že predmetný doklad predložil poškodenej s cieľom vylákať od nej finančné prostriedky.

Súd súčasne neprihliadol aj na ďalší zásadný rozpor vo výpovedi poškodenej, ktorá uviedla, že sa o skutočnom mene obvineného dozvedela náhodne až v decembri 2018, a to z expirovanej platobnej karty patriacej obvinenému. Podľa názoru obvineného je však z kontextu veci zrejmé, že ak by jej bol skutočne predložený úradný exekučný doklad, ako sama tvrdila vo svojej výpovedi, pričom tento doklad mal byť poškodenej predložený už v októbri 2018, musela by sa o jeho totožnosti dozvedieť podstatne skôr. Tento rozpor zostal zo strany súdov oboch inštancií bez akéhokoľvek vyhodnotenia, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie.

K tretiemu čiastkovému útoku, podľa ktorého mal obvinený v období od 3. do 5. novembra 2018 v Bratislave od poškodenej vylákať finančnú sumu vo výške 4 000 eur na údajne potrebnú opravu motorového vozidla, obvinený namietal, že skutkové závery súdu nie sú podložené relevantnými dôkazmi. Poukázal na obsah SMS komunikácie z uvedeného obdobia, z ktorého podľa jeho tvrdenia jednoznačne vyplýva, že v tom čase mal zdravotné ťažkosti, konkrétne horúčku. S poškodenou si vymieňali správy týkajúce sa jeho zdravotného stavu, pričom mu 5. novembra 2018 sama poškodená odporučila, aby kvôli horúčke ešte niekoľko dní odpočíval v posteli. Z následnej komunikácie z 6. novembra 2018 zároveň vyplýva, že sa stále necítil dobre, čo podľa obvineného vylučuje, že by sa mohol v tom čase osobne stretnúť s poškodenou a prevziať od nej akékoľvek finančné prostriedky. Zároveň zdôraznil, že z obsahu tejto komunikácie nijakým spôsobom nevyplýva, že by sa v tom čase mala uskutočniť nejaká oprava vozidla.

Obvinený namietal existenciu výrazného nesúladu medzi skutkovými zisteniami súdu a obsahom vyšetrovacieho spisu aj v súvislosti s piatym čiastkovým útokom, ktorý bol v rozsudku súdu I. stupňa definovaný ako konanie, pri ktorom mu mala poškodená v dňoch 16., 19., 20. a 22. novembra 2018 postupne odovzdať hotovosť v celkovej výške 8 700 eur za účelom sprostredkovania kúpy motorového vozidla značky Volkswagen Golf od svedka H. F.. Obvinený bol presvedčený, že súd tejto časti skutku nevenoval náležitú pozornosť, najmä čo sa týka hodnotenia dôkazov v podobe SMS komunikácie medzi ním a poškodenou.

Poškodená vo svojej výpovedi tvrdila, že sa piatok 16. novembra 2018 osobne stretli v kaviarni v obchodnom centre Mlyny v Nitre, kde mali diskutovať o kúpe vozidla. Avšak obsah SMS komunikácie jednoznačne preukazuje, že počas celého tohto dňa spolu komunikovali výlučne prostredníctvom

textových správ. Táto skutočnosť vylučuje, že by v uvedený deň mohlo dôjsť k osobnému stretnutiu, a tým aj k odovzdaniu prvej časti finančných prostriedkov na účel kúpy vozidla, ako to uvádza skutková veta napadnutého rozsudku.

V nadväznosti na uvedené poukázal na konkrétnu SMS správu z 16. novembra 2018 o 13:05 hod., v ktorej sa ho poškodená pýtala: „Doteraz si bol v X.?“. Podľa jeho názoru táto správa jednoznačne spochybňuje tvrdenie poškodenej, že sa v uvedený deň osobne stretli, prípadne sa spoločne zúčastnili osobného stretnutia so svedkom H. F..

Obvinený zároveň prostredníctvom predloženej SMS komunikácie spochybňoval aj tvrdenie poškodenej o ďalšom osobnom stretnutí konanom 22. novembra 2018, pri ktorom mu mala odovzdať sumu 2 000 eur. Zo vzájomnej komunikácie za tento deň taktiež vyplýva, že si s poškodenou počas celého dňa vymieňali výlučne textové správy, čo opätovne vylučuje akýkoľvek osobný kontakt, a tým aj pravdivosť výpovede poškodenej o odovzdaní finančnej hotovosti v uvedenom rozsahu.

Obvinený v súvislosti s vyššie uvedenými námietkami opakovane namietal existenciu výrazného nesúladu medzi skutkovými zisteniami, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia, a obsahom spisového materiálu. Podľa jeho názoru nevenovali súdy v konaní náležitú pozornosť rozporom medzi vykonanými dôkazmi (námietky týkajúce sa SMS komunikácie medzi obvineným a poškodenou, rozporov vo výpovediach svedka H. F. a poškodenej, vnútorných rozporov vo výpovedi samotnej poškodenej), pričom absentovalo ich dôsledné a logicky konzistentné hodnotenie. Zároveň upozornil, že v odôvodneniach rozhodnutí súdov oboch inštancií chýba akákoľvek úvaha alebo presvedčivé vysvetlenie, ktoré by objasňovalo, na základe ktorých boli jednotlivé dôkazy posúdené. Takýto postup pre obvineného predstavoval porušenie práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenie povinnosti vyplývajúcich z § 168 ods. 1 Trestného poriadku.

Ďalej obvinený poukázal na absenciu konkrétnych dôkazov, ktoré by preukazovali šiesty čiastkový útok, na základe ktorého malo dôjsť k výberu sumy 6 000 eur z účtu poškodenej. Poukázal na to, že samotná poškodená počas hlavného pojednávania nebola schopná presne uviesť, kde a kedy mala túto sumu pochádzajúcu z úveru poskytnutého VÚB bankou vybrať, ani kedy a kde ju mala odovzdať obvinenému.

Čo sa týka ďalšej sumy vo výške 3 100 eur, ktorú mu mala poškodená odovzdať 8. decembra 2018 na kúpu a dovoz motorového vozidla z Nemecka, obvinený túto skutočnosť opätovne spochybnil na základe obsahu SMS komunikácie medzi nimi. Z tejto komunikácie jasne vyplýva, že k žiadnemu osobnému stretnutiu v daný deň nedošlo, a zároveň neexistuje žiadna správa, ktorá by naznačovala, že by poškodenú vôbec žiadal o finančnú pomoc alebo inú formu pomoci súvisiacu s dovozom vozidla. Okresný súd Nitra, ako aj Krajský súd v Nitre sa k vznesenej námietke týkajúcej sa rozporu s SMS komunikáciou vôbec nevyjadřili, čím došlo k porušeniu povinnosti riadne odôvodniť svoje rozhodnutia.

Obvinený v rámci dovolacej argumentácie, okrem už uvedeného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku a to z dôvodu, že dôkazy, ktoré boli použité v trestnom konaní, boli získané nezákonným spôsobom. Konkrétne namietal nezákonnosť listinných dôkazov, výpisov z účtu predložených poškodenou, ktoré mali byť získané v rozpore s § 3 ods. 5 Trestného poriadku, ako aj nezákonnosť opoznania osoby poškodenej svedkom H. F. na hlavnom pojednávaní konanom 2. decembra 2022.

Záverom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež ako „dovolací súd“) vyslovil porušenie zákona uznesením Krajského súdu v Nitre uznesením zo 17. októbra 2023, sp. zn. 1To/90/2023, v spojení s rozsudkom okresného súdu v Nitre zo 14. marca 2023, sp. zn. 1T/90/2020 v ustanoveniach 168 ods. 1 Trestného poriadku, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného poriadku, § 285 písm. a) Trestného poriadku, § 2 ods. 14 Trestného poriadku, §2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 15 Trestného poriadku, §261 ods. 3 Trestného poriadku, § 271 ods. 1 Trestného

poriadku, § 34 ods. 1 Trestného poriadku, čl. 6 ods. 3 písm. a) Dohovoru. §206 ods. 3 Trestného poriadku, § 235 písm. c) Trestného poriadku, § 199 ods. 3 Trestného poriadku, § 126 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku v spojení s § 271 ods. 2 Trestného poriadku, § 3 ods. 5 Trestného poriadku, § 319 Trestného poriadku v neprospech obvineného z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku, zrušil v celom rozsahu uznesenie odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu I. stupňa a prikázal súdu I. stupňa, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Súčasne požadoval, aby dovolací súd rozhodol aj o zrušení rozhodnutí, ktoré by stratili podklad zrušením uznesenia Krajského súdu v Nitre zo 17. októbra 2023, sp. zn. 1To/90/2023-1208, resp. rozsudku Okresného súdu Nitra zo 14. marca 2023, sp. zn. 1T/90/2020.

Prokurátor sa k dovolaniu obvineného J. R. vyjadril písomným podaním doručeným súdu I. stupňa 5. apríla 2024.

K dovolaciemu dôvodu uplatnenému obvineným podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedol, že so stanoviskom obvineného nesúhlasí a zastáva názor, že Okresný súd Nitra, ako aj Krajský súd v Nitre skutkový stav veci riadne a úplne objasnili. Vykonaným dokazovaním bolo jednoznačne preukázané, že skutok sa stal tak, ako je opísaný vo výroku rozsudku súdu prvého stupňa, že tento skutok napĺňa znaky žalovaného trestného činu a že ho spáchal obvinený J. R.. Na základe týchto zistení bol vydaný odsudzujúci rozsudok, ktorý následne potvrdil aj Krajský súd Nitra tým, že odvolanie obvineného zamietol.

Námietky obvineného považoval za čisto skutkovej povahy, keďže smerovali proti skutkovým zisteniam súdu prvého stupňa, ktoré si v plnom rozsahu osvojil aj odvolací súd. Zdôraznil, že súd I. stupňa vo svojom rozsudku podrobne vysvetlil, akými úvahami sa pri hodnotení jednotlivých dôkazov riadil, ktoré z dôkazov považoval za dôveryhodné a prečo neprijal obhajobu obvineného ako vierohodnú.

Zároveň poukázal, že Krajský súd v Nitre sa taktiež s uvedenými námietkami obvineného náležite vysporiadal. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že obvinený mal počas celého konania k dispozícii dvoch obhajcov, ktorých povinnosťou bolo v každom štádiu trestného stíhania dôsledne hájiť jeho práva a oprávnené záujmy. Námietky, týkajúce sa výsluchov zo strany samosudkyne a podobne, nenašli bezprostredný odraz v zápisniciach z hlavného pojednávania.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 8. novembra 2022 podľa prokurátora bolo zrejmé, že súd postupoval v súlade s § 269 Trestného poriadku, keď vykonal čítanie listinných dôkazov. Obžalovaný mal možnosť sa ku každému z týchto dôkazov vyjadriť, čo aj v prípade trestnej veci týkajúcej sa poškodeného U. využil. K ostatným listinným dôkazom žiadna z procesných strán nevzniesla námietky.

Pokiaľ ide o námietky smerujúce k výsluchu svedka F. uviedol, že tento svedok bol riadne vypočutý na hlavnom pojednávaní 2. decembra 2022. Najskôr mu kládol otázky prokurátor, následne obhajca obvineného a až potom samosudkyňa.

Prokurátor považoval námietku o nevykonaní výsluchu svedkyne P. J. a neodôvodnenie tohto kroku za neopodstatnenú. Odkázal pritom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, konkrétne na rozhodnutia R 7/2011 a R 116/2014, podľa ktorých výkon práva na obhajobu zahŕňa aj oprávnenie navrhovať dôkazy, čomu zodpovedá povinnosť súdu zaoberať sa každým dokazným návrhom, a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím musí buď návrhu vyhovieť, alebo ho výslovne odmietnuť. V danej veci súd prvého stupňa podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku zamietol dokazný návrh obvineného na výsluch svedkyne P. J.. Odôvodnil to tým, že tento dôkaz považuje za nadbytočný a neopodstatnený vzhľadom na ostatné vykonané dôkazy, ktoré podľa súdu dostatočne preukazujú všetky rozhodné skutočnosti týkajúce sa čiastkového útoku zo 16. novembra 2018. Súd zároveň vyjadril presvedčenie, že návrh obvineného je účelový a mohol by viesť k zbytočným prieťahom v konaní. Súčasne súd uviedol, že navrhovaný dôkaz nebol ani po doručení výzvy podľa § 240 ods. 3 Trestného poriadku zo strany súdu označený obvineným alebo jeho obhajcami ako dôkaz, ktorý žiadajú vykonať na hlavnom pojednávaní.

Vo zvyšnej časti dovolania prokurátor namietané skutočnosti považoval za také, ktoré sa výlučne týkajú skutkových zistení súdov nižších inšancií a predstavujú snahu o opätovné prehodnotenie dôkaznej situácie, čo je v rámci konania o dovolaní neprípustné.

Z uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodné odmietol.

Poškodená sa k dovolaniu obvineného vyjadrila písomným podaním z 11. marca 2024.

Je presvedčená, že skutok, ktorý bol obvinenému preukázaný, bol správne právne kvalifikovaný ako pokračovací zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona.

Z obsahu dovolania obvineného jej bolo zrejmé, že prevažná väčšina jeho námietok smeruje výlučne proti spôsobu, akým súdy hodnotili vykonané dôkazy. V tejto súvislosti zdôraznila, že dovolací súd v rámci dovolacieho konania nie je oprávnený prehodnocovať dôkazy, keďže ich v tomto štádiu konania nemôže sám vykonávať. Úlohou dovolacieho súdu je výlučne posúdiť, či na skutkový stav zistený súdmi nižších inšancií boli správne aplikované ustanovenia Trestného zákona. Skutkový stav ako taký je v dovolacom konaní nemenný.

Pokiaľ išlo o námietky obvineného týkajúce sa toho, že nebol vyzvaný na kladenie otázok poškodenej, na vyjadrenie sa k jej výsluchu a k listinným dôkazom, zdôraznila, že nie každé procesné pochybenie zo strany súdu automaticky zakladá dovolací dôvod. Za dovolací dôvod možno považovať len také porušenie práva na obhajobu, ktoré malo zásadný charakter. V tomto smere sa stotožnila s argumentáciou odvolacieho súdu, podľa ktorej námietky obvineného nenašli oporu v zápisniciach z hlavného pojednávania a to aj napriek tomu, že obvinený mal dvoch obhajcov. Podľa poškodenej mal nepochybne zabezpečené kvalifikované a odborné presadzovanie svojho práva na obhajobu. Za daných okolností preto, rovnako ako súd, považovala za dôvodné predpokladať, že pokiaľ tieto procesné pochybenia nenamietal už počas hlavného pojednávania, pôsobí to len ako snaha dodatočne spochybniť priebeh a dôkazy v konaní.

K námietkam obvineného, uplatnených v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku uviedla, že v prípade označenia jej osoby svedkom nešlo o rekogníciu v pravom slova zmysle a súd nepostupoval v zmysle § 126 Trestného poriadku. Podľa poškodenej sa jednalo o zákonne vykonaný výsluch svedka, ktorý z vlastnej iniciatívy poukázal na jej osobu. V prípade nezákonnosti listinných dôkazov (výpisov z jej účtu, ktoré sama predložila) uviedla, že využila svoje právo predkladať dôkazy v zmysle § 46 ods. 1 Trestného poriadku. To sa týkalo zároveň aj komunikácie medzi jej osobou a obvineným.

Z uvedených dôvodov poškodená navrhla, aby dovolací súd podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie J. R. zamietol.

Dovolanie spolu so spisovým materiálom bolo predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 5. apríla 2024.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky jeho podania a dospel k záveru, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1 a ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b) a § 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) a zároveň spĺňa aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku.

Dovolací súd po vykonaní tohto formálneho prieskumu prípustnosti podaného dovolania nezistil žiadne zákonné dôvody na jeho odmietnutie podľa § 382 Trestného poriadku.

Obvinený oprávnene namietal, že odvolací súd sa nezaoberal zásadnými tvrdeniami obhajoby, ktoré za určitých okolností mohli ovplyvniť rozhodnutie vo veci samej. Súdny nižšieho stupňa neposkytli obvinenému dostatočnú odpoveď na to, ako sa vysporiadali s podstatnými námietkami týkajúcimi sa rozporov medzi zisteným skutkovým stavom a obsahom spisu, ktoré obvinený opakovane namietal. Najvyšší súd preto vyhodnotil dovolanie obvineného ako dôvodné, keďže tým došlo k závažnému porušeniu práva obvineného na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu predstavuje jeden zo základných a nenarušiteľných princípov spravodlivého súdneho konania, ktoré je nevyhnutné pre zachovanie rovnováhy medzi mocou štátu a ochranou jednotlivca. Toto právo je garantované nielen vnútroštátnym právom Slovenskej republiky, ale aj prostredníctvom medzinárodnoprávných záväzkov, najmä v rámci Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ďalších medzinárodných dokumentov. Jeho základným cieľom je zabezpečiť, aby mal každý obvinený reálnu možnosť účinne sa brániť.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku korešponduje s porušením práva na obhajobu, ktoré sa nevyčerpáva len jeho ústavnou úpravou podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (t. j. právo na primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu). Právo na obhajobu má širší ústavnoprávny aj zákonný rozmer. Významne sa opiera aj o čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý zaručuje každému právo na spravodlivé súdne konanie, ako aj o § 34 Trestného poriadku, ktoré komplexne upravuje rozsah a obsah práva na obhajobu v trestnom konaní. Tento základný princíp trestného konania zahŕňa nielen formálnu možnosť obvineného obhajovať sa, ale aj reálnu a efektívnu možnosť uplatniť všetky práva, ktoré mu procesné predpisy priznávajú, vrátane práva byť prítomný na úkonoch, predkladať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, žiadať doplnenie dokazovania či komunikovať so svojím obhajcom. Okrem vyššie uvedených ustanovení sa obsah práva na obhajobu premieta aj do ďalších ustanovení Trestného poriadku, ktoré podrobne upravujú procesné záruky pre obvineného a zabezpečujú, aby malo právo na obhajobu skutočný a účinný charakter.

Tieto vnútroštátne ustanovenia súčasne reflektujú širší rámec práva na spravodlivý súdny proces, zakotvený v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Cieľom všetkých týchto ustanovení je zabezpečiť, aby obvinený počas celého trestného konania mohol efektívne využívať všetky zákonné možnosti na svoju ochranu a obranu, čím sa zabezpečí, že rozhodnutie súdu bude výsledkom spravodlivého a nestranného procesu.

V ustálenej judikatúre odvolací súd opakovane zdôrazňuje, že porušenie práva na obhajobu nemusí automaticky zakladať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Rozhodujúce je, či dané porušenie malo alebo mohlo mať zásadný vplyv na výsledok konania. Pri posudzovaní tohto vplyvu je potrebné detailne zohľadniť všetky okolnosti konkrétneho prípadu, vrátane rozsahu, povahy a dôsledkov porušenia práva na obhajobu. Len také pochybenie, ktoré malo alebo mohlo mať zásadný vplyv na výsledok konania, teda mohlo ovplyvniť rozhodnutie vo veci samej, je spôsobilé naplniť zákonné znaky uvedeného dovolacieho dôvodu.

Za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku však nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dokazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že

účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011).

V prejednávanej trestnej veci obvinený opakovane namietal zásadný rozpor medzi zisteným skutkovým stavom a obsahom vyšetrovacieho spisu. Tieto námietky majú prevažne skutkový charakter, a preto spravidla nepatria do rámca preskúmania dovolacím súdom. Dovolací súd nie je tretia inštancia určená na nové hodnotenie dôkazov, dovolanie je výnimočný opravný prostriedok zameraný na odstránenie závažných pochybení. Obvinený však pri týchto námietkach súčasne poukazoval aj na porušenie § 168 ods. 1 Trestného poriadku, spočívajúce v tom, že súdy nižších stupňov sa s jeho podstatnými a konkrétnymi argumentmi riadne nevysporiadali v odôvodnení svojich rozhodnutí.

Podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku „ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky“.

Uvedené požiadavky na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia nemožno vnímať izolovane. Sú totiž neoddeliteľne späté s právom obvineného na obhajobu, keďže bez toho, aby sa súd dôsledne vysporiadal s jeho relevantnými argumentmi, mu nemožno priznať reálnu možnosť účinne sa brániť. Právo na obhajobu by tak zostalo len formálnym právom bez reálneho obsahu.

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej tiež ako „ESLP“) opakovane zdôraznil, že súdne rozhodnutia musia obsahovať dostatočné odôvodnenie, z ktorého vyplývajú dôvody, na ktorých sú založené (García Ruiz proti Španielsku, rozsudok z 21. januára 1999). Článok 6 Dohovoru nevyžaduje, aby súd podrobne odpovedal na každý jednotlivý argument predložený obvineným, je však nevyhnutné, aby súd poskytol konkrétnu a výslovnú odpoveď na tie argumenty, ktoré sú rozhodujúce pre výsledok konania. (Ruiz Torija proti Španielsku, č. 18390/91, rozsudok z 9. decembra 1994, § 29-30; Boldea proti Rumunsku, rozsudok z 15. februára 2007, sťažnosť č. 19997/02, bod 30; Georgiadis proti Grécku, rozsudok z 29. mája 1997; Higgins proti Francúzsku, rozsudok z 19. februára 1998). V prípade, že súd nereaguje na takéto kľúčové tvrdenia, môže dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces garantovaného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej ustálenej judikatúre vychádza z rovnakého princípu a konštatuje, že právo na spravodlivé súdne konanie zahŕňa aj právo na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je jasné, zrozumiteľné a odpovedá na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Z rozhodnutia súdu musí byť dostatočne jasné, akými úvahami sa súd spravoval, ako vyhodnotil predložené dôkazy, prečo neakceptoval návrhy na vykonanie ďalších dôkazov a ako sa vysporiadal s obhajobou strany.

Z judikatúry ESLP i Ústavného súdu Slovenskej republiky jednoznačne vyplýva, že pokiaľ sa všeobecné súdy nedostatočne alebo vôbec nevysporiadajú so zásadnými tvrdeniami obhajoby, ktoré sú spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie vo veci samej, ide o zásah do základných práv obvineného, najmä do jeho práva na spravodlivý proces a práva na obhajobu. Zvlášť závažné je to v prípadoch, keď obvinený v konaní systematicky namietal konkrétne procesné alebo hmotnoprávne pochybenia, na ktoré súdy nereflektovali, resp. ich odôvodnenie bolo len formálne, prípadne úplne absentovalo. Súdy sú totiž povinné zaoberať sa právnymi relevantnými obhajobnými námietkami nielen z formálneho hľadiska, ale aj materiálne, t. j. posúdiť ich vecnú podstatu a v prípade, že nie sú dôvodné, riadne vysvetliť, prečo neboli zohľadnené. Ich ignorovanie alebo len povrchné konštatovanie bez vecnej analýzy nie je v súlade so štandardom riadneho odôvodnenia a zakladá porušenie základných procesných záruk. Takéto porušenie predstavuje dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko ide o pochybenie, ktoré mohlo mať rozhodujúci vplyv na výsledok konania.

Najvyšší súd, vzhľadom na to, že nie je oprávnený preskúmať ani meniť skutkový stav zistený súdmi nižších inštancií, sa zameriava výlučne na posúdenie toho, či sa súd, ktorého rozhodnutie je predmetom dovolania, riadne a v súlade s právom obvineného na obhajobu vysporiadal s prednesenou argumentáciou obvineného.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutých rozhodnutí a vznesenými dovolacími námietkami dospel najvyšší súd k záveru, že námietky obvineného, ktoré sa týkajú nedostatočného a nepresvedčivého odôvodnenia rozhodnutí okresného aj odvolacieho súdu, sú dôvodné. Tieto súdy sa v odôvodneniach svojich rozhodnutí v potrebnej miere nevysporiadali s podstatnými argumentmi obhajoby, čím došlo k zásahu do práva obvineného na obhajobu.

Ak bola jediným priamym dôkazom usvedčujúcim obvineného výpoveď poškodenej, ktorú obvinený opakovane spochybňoval z hľadiska jej vierohodnosti, a poukazoval na rozpory medzi touto výpoveďou a ďalšími vykonanými dôkazmi, bolo povinnosťou súdu poskytnúť na tieto zásadné a relevantné námietky dostatočnú odpoveď. V takomto prípade nestačí konštatovanie, že poškodenej vypovedala konzistentne ako v prípravnom konaní, tak aj v konaní pred súdom. Súd musí jasne, konkrétne a presvedčivo vysvetliť, aké úvahy ho viedli k záveru, že napriek opakovaným námietkam obvineného považoval výpoveď poškodenej za vierohodnú, ako sa vysporiadal s existujúcimi rozpormi medzi jednotlivými dôkazmi, a z akých dôvodov nepovažoval námietky obvineného za dôvodné z hľadiska rozhodnutia vo veci samej.

Vysporiadanie sa so spornými dôkazmi nemôže byť formálne alebo všeobecné. Je nevyhnutné, aby sa z odôvodnenia rozhodnutia dalo presne zistiť, ako súd hodnotil jednotlivé dôkazy, vrátane tých, ktoré si navzájom odporujú, a prečo považoval práve niektoré z nich za dôveryhodné a iné nie. Ak tieto požiadavky nie sú splnené, rozhodnutie trpí nedostatkom presvedčivosti, čím dochádza k porušeniu základného práva obvineného podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že sa tento súd s podstatnými námietkami obvineného riadne a vecne nevysporiadal. Viaceré z predložených námietok ostali bez konkrétnej odpovede, prípadne boli vybavené len stručným, formálnym odkazom na rozhodnutie súdu prvej inštancie bez toho, aby odvolací súd sám vykonal náležité posúdenie ich dôvodnosti. Ani samotná skutočnosť, že sa odvolací súd stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu, a vo svojom rozhodnutí na tieto závery iba odkázal, nemôže byť považovaná za dostatočné a preskúmateľné odôvodnenie. Takýto odkaz je prípustný len vtedy, ak rozhodnutie súdu prvej inštancie obsahuje konkrétne, jasné a presvedčivé vysporiadanie sa so všetkými podstatnými, výslovne uplatnenými námietkami obhajoby, ktoré sú relevantné pre posúdenie skutkového stavu a rozhodujúce pre výsledok konania. V opačnom prípade ide o porušenie práva obvineného na spravodlivý proces, ako aj o nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia, ktorý bráni jeho preskúmateľnosti v ďalšom konaní.

V prejednávanej veci však ani súd prvej inštancie tieto požiadavky nenaplnil. Vo svojom odôvodnení sa zameriaval výlučne na dôkazy svedčiace v neprospech obvineného, pričom úplne opomenul vysporiadať sa s opakovane a dôrazne uplatňovanými obhajobnými argumentmi. Tie sa pritom priamo týkali kľúčových skutkových okolností prípadu a mohli ovplyvniť výsledok konania. Vzhľadom na to, že ani rozhodnutie súdu I. stupňa neobsahuje konkrétne a presvedčivé vysporiadanie sa s uvedenými námietkami, odvolací súd nemohol bez vlastného posúdenia, a len formálnym odkazom na jeho odôvodnenie, naplniť požiadavky riadneho, zákonného a preskúmateľného rozhodnutia.

Súd mal jasne a konkrétne vysvetliť, prečo nezohľadnil určité časti SMS komunikácie, na ktoré obhajoba poukazovala ako na podporu svojich tvrdení, a naopak, prečo považoval za relevantnejšie iné časti komunikácie, ktoré smerovali v neprospech obvineného. Tieto konkrétne pasáže SMS komunikácie mali totiž podporovať tvrdenia obvineného a opakovane vyvracať výpoveď poškodenej. Keďže súdy prvého a druhého stupňa neuviedli žiadne zdôvodnenie, prečo tieto časti nezohľadnili, môže to vyvolávať pochybnosti o spravodlivosti konkrétneho rozhodovania v tejto veci, čo je nevyhnutné z hľadiska

zachovania dôvery v justičný systém.

Rovnako mal súd postupovať aj v prípade možného ovplyvnenia poškodenej treťou osobou, a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že jej výpoveď predstavuje jediný priamy dôkaz, na ktorom spočíva vina obvineného. V odôvodnení rozhodnutia mal súd jasne uviesť, ako sa s touto otázkou vysporiadal, a to nielen formálnym konštatovaním tejto okolnosti, ale aj podrobným vysvetlením, prečo tieto potenciálne vplyvy nepovažoval za relevantné, alebo akým spôsobom sa s nimi vyrovnal.

Aj v prípade ďalších námietok obvineného súd prvého stupňa neposkytol dostatočnú odpoveď na to, ako sa s nimi vysporiadal a prečo ich nepovažoval za relevantné. V odôvodnení svojho rozhodnutia mal súd podrobne vysvetliť, z akého dôvodu neboli určité námietky obvineného zohľadnené, prípadne aké skutočnosti ho viedli k záveru, že tieto námietky nemajú vplyv na celkové posúdenie veci. Takýto postup by zabezpečil, že obvinený dostane adekvátnu odpoveď na svoje argumenty, a zároveň by prispel k transparentnosti a spravodlivosti rozhodovacieho procesu. Tým by sa eliminovalo aj riziko, že rozhodnutie bude vnímané ako neúplné alebo nepresvedčivé, čo môže vyvolávať pochybnosti o jeho objektivite.

Podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. v prípadoch *García Ruiz* proti Španielsku, rozsudok zo dňa 21. januára 1999, č. 30544/96; *Boldea* proti Rumunsku, rozsudok zo dňa 15. februára 2007, č. 19997/02; *Moreira Ferreira* proti Portugalsku č. 2, rozsudok zo dňa 11. júla 2017, č. 19867/12) musí byť rozhodnutie súdu dostatočne odôvodnené. To znamená, že z neho musí byť zrejmé, že súd sa náležite zaoberal všetkými podstatnými argumentmi a poskytol k nim dostatočnú a presvedčivú odpoveď. Výžaduje sa taká kvalitatívna úroveň odôvodnenia, ktorá umožní nielen účastníkovi konania, ale aj súdu vyššej inštancie porozumieť dôvodom, pre ktoré boli jeho tvrdenia považované za právne nerelevantné alebo nepresvedčivé.

Na základe uvedeného je nevyhnutné konštatovať, že rozhodnutie odvolacieho súdu, rovnako ako rozhodnutie súdu prvého stupňa, nespĺňa zákonné požiadavky ustanovené v § 168 ods. 1 Trestného poriadku, a to predovšetkým v časti týkajúcej sa povinnosti súdu vysporiadať sa s podstatnými obhajobnými námietkami obvineného. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia totiž úplne absentuje akákoľvek analýza týchto námietok. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovел návrhom na vykonanie ďalších dôkazov, a akými právnymi úvahami sa spravoval pri posudzovaní dokázaných skutočností. Takýto nedostatok odôvodnenia znemožňuje riadne preskúmanie rozhodnutia a zároveň porušuje právo na spravodlivý proces garantované článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Záver súdov by mali byť formulované jasne a preukázateľne tak, aby bolo zrejmé, že pri rozhodovaní boli plne rešpektované základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vrátane práva na efektívnu obhajobu a práva na riadne odôvodnené rozhodnutie. Takéto odôvodnenie nie je len formálnou požiadavkou, ale predstavuje kľúčový prvok dôvery v justičný systém a zároveň nevyhnutnú podmienku právnej istoty všetkých účastníkov konania.

Najvyšší súd zrušil napadnuté rozhodnutia a vrátil vec na nové prerokovanie súdu prvého stupňa z dôvodu nedostatočného a nepresvedčivého odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších inštancií, ktoré neobsahovalo adekvátnu odpoveď na podstatné námietky obvineného. Tento záver však nemožno bez ďalšieho chápať ako spochybnenie vecnej správnosti rozhodnutia súdu I. stupňa, ale vyjadruje konštatovanie nesplnenia požiadaviek ustanovených v § 168 ods. 1 Trestného poriadku, čím došlo k porušeniu práva na obhajobu.

Dovolací súd sa zároveň nebude bližšie vyjadrovať k jednotlivým námietkam obvineného, keďže podrobnejšie posudzovanie týchto námietok alebo vyjadrovanie sa k právnym záverom by bolo predčasné. Takýto postup by mohol neprimerane ovplyvniť a zaviazať okresný súd pri jeho ďalšom rozhodovaní.

Súčasne dáva do pozornosti § 391 Trestného poriadku, podľa ktorého orgán, ktorému bola vec

prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil (ods. 1) a ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť k zmene rozhodnutia v jeho neprospech (ods. 2).

Vzhľadom k tomu, že sa obvinený v čase rozhodovania dovolacieho súdu nachádzal na slobode, súd nerozhodoval o väzbe podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.